

Universitätsbibliothek Wuppertal

Plutarchu Chairōneōs Ta Sōzomena Panta

Continens Moralia

Plutarchus

Francofurti, 1620

De invidia et odio

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1372)

οί μὲν, ἔχθρας καὶ χολάσας ἀνέντες ἀνθρώποις πονηροῖς, ἢ ἐ-
 λήμονες καὶ φιλένδοξοι καὶ συμπαθεῖς κηθῶσιν· οἱ δὲ
 Λουκιανόν, ἀπεχθείας καὶ κατηγορίας οὐκ ἀλάχθιας ὁδὸν
 ἀκινδύοις ἀναδέξασθαι πειθόντες, ὑπὸ τῆς ἐπαμυνώ-
 των ὡς μόνους ἀνδρας καὶ μόνους ἀχολακῶν, καὶ νῆ Δία
 σόματα καὶ φωνὰς παρρησιασθέντων. διὸ καὶ Βίων ἀπεί-
 κησε τοὺς τοιοῦτους ἀμφοτέρωθεν, ὑπὸ τῆς ὄψιν ῥαδίως με-
 τὰ φερόμενοις. ὡς παρ' Ἀλεξίνου ἰσορροπὸν τὸν σοφιστὴν πολ-
 λά φαύλα λέγειν ἐν τῷ περὶ πάτων περὶ Σίλπου τοῦ
 Μεγαρέως· εἰπόντος δὲ πινος τῆς παρρησίας, Ἀλλὰ μὲν
 ἐκείνος σε περὶ ἐπὶ· Νῆ Δία, φάναι· βέλπτος γὰρ
 ἀνδρῶν ἔστι καὶ ἡμιματότατος. ἀλλὰ Μενέδημος Λουκιανόν,
 ἀκούσας ὡς Ἀλεξίνος αὐτὸν ἐπαμυνεῖ πολλάκις· Ἐγὼ δὲ
 (εἶπεν) αἰεὶ φέγω Ἀλεξίνον. ὡς τε κακὸς ἔστιν ἀνθρώπος, ἢ
 κακὸν ἐπαμυνῶν, ἢ ὑπὸ χρεσίου φερόμενος. οὕτως ἀφελος
 ἔω καὶ ἀάλωτος ὑπὸ τῆς ποιούτων, καὶ κρατῆρ' ἐκείνης
 τῆς παραμύσεως ἔω ὁ Ἀνιδένιος Ἡρακλῆος παρρησιῶν
 παρρησιῶν, ἀχολακῶν μὲν καὶ χολῶν ἐχθρῶν ἐπαμυνεῖται ἀ-
 πείκῃ. τὴν δὲ ἔω ὁδὸν ἄλλο ἢ μὴ δυσωπειῖσθαι, μὲν ἀπι-
 χολακῶν τοὺς ἐπαμυνόντας. ὅρα καὶ γὰρ (οἶμαι) ὅ τῷ Πιν-
 δάρου, παρὸς τὸν λέγοντα περὶ ἀχολῶν καὶ παρὸς περὶ ἐπαμ-
 νείων αὐτὸν, εἰπόντος, Κατὰ σοὶ χάριν ἀποδίδωμι· ποῖα
 γὰρ σε ἀληθεύειν. ὁ τοῖνυν παρὸς πρῶτα τὰ πάλιν χρησιμὸν
 ἔστι, τοῦτου δὲ μάλιστα τοὺς διδυσωπήτοις, ὅταν ἐκβια-
 σθέντες ὑπὸ τῷ πάθει, τῶν γὰρ νόμων ἀμύρτωσι καὶ
 ἀφελῶσιν, ἰσχυρῶς μνημονεύειν, καὶ τὰ σημεῖα τῆς δημοδ
 καὶ τῆς μεθ' αὐτοῦ τμημάτων ὡς ἐαυτοῖς, ἀναλαμβάνειν καὶ
 φυλάττειν ὅτι πλείστον χρόνον. ὡς γὰρ οἱ λίθοι παρρησια-
 σάυτες ὁδοιπόροι, ἢ παρὸς ἀκρῶν ἀφελῶντες κυβερνήται,
 ἀμνημονεύουσιν, οὐκ ἐκείνα μόνον ἀλλὰ καὶ τὰ παρρησι-
 μοια φερόντες καὶ φυλακτόμενοι ἀφελῶσιν· οὕτως οἱ
 τὰ τῆς δυσωπίας ἀφελῶν καὶ βλαβερῶν σινεχῶν τῶν μετα-
 νοοῦντι καὶ δακρυμῶν παρρησιασθέντες, ἀντλήθονται πάλιν
 ἐαυτῶν ἐν τοῖς ἰμοίοις, καὶ οὐ παρρησιάζονται ῥαδίως ὑποφε-
 ρόμενοις.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ
Περὶ φθόνου καὶ μίσους.

Υπὸ δὲ καὶ δοκεῖ μὴ τὸν μίσου ἀφελῶν οὐ
 φθόνος, ἀλλ' ὁ αὐτὸς εἶναι. καθ' ὅλου μὲν γὰρ ὡς
 παρ' ἀπολύτως ἡ κακία, τοὺς ἀφελῶν τοῖς αὐ-
 τῆς πάθει κινηθῆναι δεῖσθαι κακίᾳ, πολλὰς
 παρὸς ἀλλήλα σιωπὰς καὶ περιπλοκάς ἐνδίδωσι (αὐτὰ)
 ὡς παρ' νοσήματα συμπαθεῖ τῆς ἀσθενείας φλεγμαῖας. ὁ γὰρ εὐ-
 τυχῶν, ὁμοίως καὶ τὸ μισοῦντα λυπῆ καὶ τὸ φθονοῦντα. δὲ καὶ τὸ
 εὐνοῖαν ἀμφοτέροις νομίζουσαν ἀπικεῖται, βέλπτος ἔστιν ἀφελ-
 ῶν τοῖς πλησίον· καὶ ὁ μισοῦν τὸ φθονοῦν (αὐτὸ εἶναι), ὅτι τὸν ἐ-
 ἀπὶ τῶν φίλων ἔχει παρρησιάζειν. ἐπεὶ ὁ ἔχων ἔτι τὸν
 αἰ ὁμοιότητες ὡς ἕτερον αἰ ἀφελῶν ποιῶσι, καὶ αὐτὰς
 ζητοῦντες ἐὰν μεταδιώξωμεν, ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἀφελῶν
 τοῖς παρῶν. ἡμιματὸν τοῖνυν ὁ μὲν οὐκ ἀφελῶν τῆ
 ὅτι παρῶν, ἢ κρινῶν ἢ παρὸς αὐτὸν ἔστιν ὁ μισοῦμενος.

vel inimicitias ac malorum supplicia hominum
 dimittentes, ut misericordes, humanique videan-
 tur: vel contra inimicitias & accusationes non
 necessarias non sine periculo in se recipientes sua-
 fu laudantium, ac solos eos viros, solos adula-
 tionis vacuos, adeoque solos qui vocem & ora
 habeant appellantium. Tales Bio similes esse di-
 cebat amphoratum, quæ auribus apprehensæ fa-
 cilè circumferuntur. Quo modo Alexinum fe-
 runt sophistam inter deambulandum multa ma-
 la dixisse de Stilpone Megarensi: cumque eorum
 qui aderant quidam diceret, atqui Stilpo te nuper
 laudavit: inulisse, Optimus namque vir est & ge-
 nerosissimus. Contra Menedemus, audito se ab
 Alexino sæpe laudari, Ego autem, inquit, semper
 vitupero Alexinum. malus proinde homo est, vel
 qui malum laudat, vel quem bonus vituperat. Ad-
 eò is talibus rebus se mutari aut capi non sinebat:
 tenens nimirum Antisthenei illius Herculis præ-
 ceptum, qui pueros iubebat nemini ipsos laudan-
 ti gratiam habere. quod nihil aliud erat, quam ne
 inepta verecundia capti, laudantibus vicissim a-
 dularentur. At sufficit, puto, illud Pindari, qui
 dicenti, Ego te ubique & apud omnes laudo, Re-
 spondit: & ego tibi gratiam refero: facie enim ut
 verax sis. Quod itaque aduersus omnes animi pra-
 uas affectiones utile est, eo maximè indigent, qui
 facilè sibi vitiosum pudorem incuti patiuntur. ut
 quando victi eo vitio præter animi propositum
 peccauerunt atque subuersi sunt, arctè memoria
 complectantur, eique penitus infigant signa mor-
 fus atque pœnitentiæ, ac plurimum temporis iis
 recordandis & obseruandis tribuant. Sicut enim
 viatores ubi in saxum impegerunt, & nauæ apud
 promontorium aliquod nauim sicubi alliserunt,
 memores sui casus non ista modò ad quæ offen-
 derunt, sed & similia horum perpetuò horrens
 atque vitant: ita qui vitiosi pudoris turpitudi-
 nem & damna continenter pœnitentiæ morsum
 sentiente animo reuoluunt, in simili re cohibe-
 bunt se ipsos, neq; facilè rursus in peccatum pro-
 labentur.

PLVTARCHI DE IN-
uidia & odio.

TA quidem videtur nihil ab
 odio differre inuidia, sed idē
 esse. Vniuersè autem malitia
 tanquam multis hamis prædi-
 ta, prauis ab ipsa dependenti-
 bus affectionib. hinc inde va-
 riè in sese implicatur atq; cō-
 mittitur: quæ morborum modo vna alterius in-
 flammatione excitantur. Cui res sunt secundæ, is
 odiū gerenti & inuidenti æquè est molestus. qua-
 re benevolentiam vtriq; vitio censemus opponi,
 quæ vult ut proximo bene sit: & inuidere atq; o-
 disse pro eodē ducimus, quia contrariū beneuo-
 lentix studiū habent. Sed quoniam non ita conue-
 niunt similitudinib. duo hæc, ut differentiis discre-
 pant: has consecremur, initio ab origine vtriusque
 ducto. Odium gignitur, quæ quem odio quis habet,
 eū vel simpliciter, vel erga se malū esse imaginatur.

Nam & qui iniuria se affectos putant, autorem iniuriae odisse solent: & qui aliis iniuriosi aut malitiosi videntur, eos auersamur atque molestè ferimus. Invident autem simpliciter iis, qui fortuna vtuntur propicia. Itaque inuidia videtur infinitum esse quippiam: sicut ophthalmia, quæ est oculorum vitiosus affectus, omnibus splendidis offenditur. Odium semper definitur subiecto certo, in quod incumbit. Deinde, odium concipitur etiam in bruta animalia. Sunt enim qui feles, cantharides, rubetas, serpentes oderunt. Et Germanicus galli gallinacei neque vocem neque ad spectum ferebat. mures magi Persarum interficiebant, quod & ipsi eos odio haberet, & deo inuisos arbitrantur. Ex æquo enim & Arabes omnes, & Æthiopes murem abominantur. Inuidia soli homini aduersus hominem est. Neque enim probabile est brutam bestiam brutæ inuidere: cum de alterius vel secundis vel aduersis rebus nihil imaginetur, neque de bona aut mala alterius fama: quibus opinionibus maximè exasperari solet inuidia. Interim oderunt inuicem bruta, excentq; inimicitias, & fide maiora bella gerunt. Pugnant inter se aquilæ & dracones, cornices & vlulæ, parus & carduelis, quorum etiam sanguinem occiforum permisceri negant, sed etiam si quis confundat, utrunque seorsum diffuere narrant. Probabile est etiam leoni aduersus gallum, & elephanto aduersus murem atrox odium esse à metu natum. Quod enim timetur, id odio est. Hoc ergo videntur odium & inuidia discrepare, quod hanc brutorum natura non item vt illud admittit. Præterea inuidia contra neminem iuste suscipitur. nemo enim eo iniuste agit, quod faustis vtitur successibus: propter quos tamen ei inuidetur. At multi merito odio habentur: & qui eos non fugiant atque auersentur, ipsos odio dignos dicimus. Atque huic rei magnum hoc est argumentum, quod sunt qui multos se odisse fatentur: nemini autē dicunt se inuidere. Odium enim malorum, laudabile habetur. & fratre Lycurgi natum Charilaum Sparta regem, benignum mansuetumque hominem cum laudarent nonnulli, collega eius: Et quomodo, inquit, probus iste sit, qui ne malis quidem se difficilem gerit? Ac Therfitæ corporis vitia Homerus cum multiplica atque copiosa oratione depinxisset, animi prauitatem breuissimè, ac quasi vno verbo expressit:

Pelide in primis erat, atque inimicus Flyssi.

nam maior nulla potest esse vitiositas, quam optimis esse inimicum. Quinetiam negat se inuidere: & si arguantur, sexcentas præscriptiones adferunt: irasci se dicentes, aut metuere, aut odisse hominem, aut quoduis aliud nomen affectioni prætendentes, quo inuidiam velent, vt solam omnium animi morborum infandam. Porrò necesse est eadem vt stirpes ita etiam affectiones iisdem aliisque augeri rebus. Atqui eos magis odimus, qui deteriores fieri pergunt: inuidetur iis potissimum, quorum virtus crescere videtur. itaque etiam Themistocles dicebat, se adolescentem nullum splendidum fecisse facinus: nondum enim sibi fuisse inuisum. Sicut enim cantharides maximæ adultis iam frugibus, & rosis florentibus incumbunt: ita inuidia maximè adoritur bonos, & ad virtutem proficientes atque gloriam. Rursum extrema malitia facit vt simul etiam odium fiat vehementius. eos quidem, quorum calumnia Socrates fuit oppressus,

A καὶ γὰρ ἀδικεῖσθαι δοξαζόμενοι, αὐτοὶ πεφύκασι μισεῖν, καὶ τοὺς ἄλλους ἀδικητικῶς ἢ πονηρικῶς, περιβάλλοντες καὶ δυσχεραίνουσι. Φθονοῦσι δὲ ἀπλῶς τοῖς δι' ἡμετέραν δόξαν. ὅταν εἰσὶ κεν ὁ μὲν φθόνος ἀόριστος εἴη, κατὰ τὸν ὀφθαλμῶν πρὸς ἀπὸν δὲ λαμπρὸν ἐκείνου ἀσπίδων. ὁ δὲ μίσος ὡς εἰς ἀπὸν ὑποκειμένων αἰετῶν ἀπερὶ δόμων πρὸς αὐτόν. δὴ τὸ ἐν ὅ ὅ μισεῖν γίνεται καὶ πρὸς ἀλόγα ζῷα. (καὶ γὰρ γαλαῖες καὶ κηφαιεῖδες εἶνοι μισοῦσι, καὶ φρυγῶνες, καὶ ὄφεις. Γερμανικὸς δὲ ἀλεξάνδρος ἔτε φωνεῖ ἔτε ὅτι ὑπέμνην. οἱ δὲ Περσῶν μάστιγι τοῖς μὲν ἀπεκτίνουσιν, ὡς αὐτοὶ τε μισοῦντες
B καὶ τὸ θεοῦ δυσχεραίνουσιν ὁ ζῶον. ἐμοῦ τε γὰρ πύργος Ἀρεῶν καὶ Αἰθίοπες μυσάθηονται.) Ὁ μὲν τοὺς φθονεῖν πρὸς μόνον ἀδελφῶν δὲ φθῶν γίνεται. καὶ τοῖς θηείοις δὲ φθόνον μὲν οὐκ εἰκὸς εἶνεσθαι πρὸς ἀλλήλα. τῆ γὰρ βίωσιν ἡ κακῶς ἔτερον, φαῖσάδην οὐ λαμβάνουσιν, ὁ δὲ ἀπὸ τῆς ἐνδοξίας ἢ ἀδόξης αὐτῶν, οἷς ὁ φθόνος ἐκβαχέεται μάλιστα. μισοῦσι δὲ ἀλλήλα καὶ ἀπερὶ γίνονται καὶ πολεμῶσιν ὡς ἀπὸ πύργου πύργου. πολεμοῦσι δὲ αἰετοὶ καὶ δράκοντες, κρημνοὶ καὶ γλαυκαί, ἀγριὸν καὶ ἀκρομυλλίδες. ὡς τε τούτων γὰρ φασι μὲν δὲ αἶμα χίρνασθαι σφαπτομένων, ἀλλὰ καὶ μίξης
C ἰδία, πάλιν ἀπὸ φθῶν ἀφαιρέσειν. εἰκότως ὅτι καὶ τῶν λέοντι πρὸς τὸν ἀλεξάνδρον, καὶ τῶν ἐλέφαντι πρὸς τὸν ἰωάννην ἰσχυρὸν γερμανικῶν τὸν φθόνον. ὁ γὰρ δεδίασι, καὶ μισεῖν πεφύκασι, ὡς τε τούτῃ φαίνεται ἀφαιρέσειν τῶν μισοῦσιν τὸν φθόνον, ὁ μὲν δεχομένης τῆς τῶν θηείων φύσεως, τὸν δὲ μὴ δεχομένης. ἐπὶ τοῖσι δὲ μὲν φθονεῖν, πρὸς ὅσα γίνεται διχῶς. (ὁ δὲ γὰρ ἀδικεῖ τὰς ἀτυχεῖν, ἐπὶ τούτῳ δὲ φθονοῦνται) μισοῦνται δὲ πολλοὶ διχῶς, ὡς οἷς ἀξιομισήτοις καλῶν, ἀλλὰ μὴ φθῶν τοῖς τοιοῦτοις μὲν βδελύσσονται καὶ δυσχεραίνουσι. μέγα δὲ τούτου τεκμήριον, ὅτι μισεῖν μὲν πολλοὺς ὁμολοῦσθαι ἐνοιοὶ, φθονεῖν δὲ ὁ δὲ ἐνὶ λέγῃσι. καὶ γὰρ ἡ μισοπονηρία τῶν ἐπαμύμων ἐστὶ καὶ τὸν ἀδελφιδίω τῶν Λυκουργῶν Χάριλλον βασιλεύοντα τῆς Σπάρτης, ὅτι πικρὴ δὲ ὄντα καὶ πρὸς αὐτόν, ἐπαμύμων ἡδονῶν, ὁ σωμαρῶν. Καὶ πῶς (ἔφη) χρῆσθαι ἐστὶ Χάριλλον, ὡς ὁ δὲ τοῖς πονηρικῶς γαλεπὸς ἐστὶ καὶ τῶν Θεοσπίτου ὁ ποιητῆς τὴν μὲν τῶν σώματος κακίαν πολυμερῶς καὶ περὶ δόμων ἐξερμόφωσεν, τὴν δὲ τῶν ἡθῶν μορφηθῆναι σωλομότατα καὶ δι' ἐνὸς ἔφρασεν. Εὐχριστος δὲ Ἀχιλλεὺς μάλιστα ἰωάννη Ὀδυσσῆι. ὑπερβολὴ γάρ τις Φαυλοτήτος, ὅτι τοῖς κακίτοις ἐχθρὸν εἴη. καὶ φθονεῖν δὲ ἀρνοῦνται. καὶ ἐλέγχονται, μυρίας σκήψας περιέχοντες, ὀργίζεσθαι λέγοντες ἢ φοβεῖσθαι τὸν ἀδελφῶν, ἢ μισεῖν. ὅτι αἱ τυχῶσιν ἄλλο τὰ φθόνον τῶν πάθου ὄνομα περιβάλλοντες, καὶ κελύποντες ὡς μόνον τούτῳ τῶν ψυχῆς κασιμάτων ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν. ἀνάγκη τοῖσι τὰ πάθη τούτα τοῖς αὐτοῖς ὡς ἀπὸ τῶν φυτῶν καὶ βέβρασθαι καὶ αὐξέσθαι καὶ ἐπιγίνεσθαι πεφύκασι ἀλλήλοις. μισοῦσι μὲν γὰρ μάλλον τοῖς μάλλον εἰς πονηρίαν ἐπιδιδόντες. φθονοῦσι δὲ μάλλον τοῖς μάλλον ἐφ' ἀρετῆν περιέχοντες. δὴ καὶ Θεμισκλῆς ἐπὶ μετρίων ὤν, οὐδὲν ἔφη περιέχοντες λαμπρῶν. οὐ γὰρ φθονεῖται. κατὰ τὸν γὰρ αἱ κηφαιεῖδες ἐμφύονται μάλιστα τὰ ἀκμάζοντα σίτη, καὶ τοῖς θηείοσι ῥόδοις. οὕτως ὁ φθόνος ἀπὸ τῆς μάλιστα τῆς χρῆσθαι καὶ ἀξιομένων πρὸς ἀρετῆν καὶ δόξαν ἡθῶν καὶ πρὸς ὅσα πῶν. καὶ τοῖσι ἀπὸ τῶν αὐτῶν ἀπὸ τῶν αὐτῶν πονηρίαν σὺν ἐπιλείνοισι ὁ μίσος τοῖς γυνὴ Σωκράτη σὺν φαντήσασιας

ὡς εἰς ἕνα κακίας ἐληλακίαν οὕτως ἐμίσησαν οἱ πολῖται
 καὶ ἀπεγράψασαν, ὡς μήτε πῦρ αὐτῶν, μήτε ἀποκρίνεσθαι
 πωτῶν ἄλλοις, μὴ λουομένων κρινωνῶν ὕδατος, ἀλλ' ἀναγ-
 κάζειν ἐκχεῖν ἐκείνο τοῖς ποταμοῖς ὡς μεμιασμένον. ἕως
 ἀπὸ τῆς αὐτῆς μὴ φέροντες τὸ μῖσος. αἱ δὲ τῶν δὴ τυχημάτων
 ἡ ἕσπερος καὶ λαμπαρότητες πολλάκις τὸν φθόνον καὶ ἀσθέν-
 ῆς ἴσους. οὐ γὰρ εἰκότως Ἀλέξανδρον πῖνα φθόνῳ, οὐ δὲ Κύρω,
 κρατήσασιν καὶ ἡρωομένοις κρείσσιν ἀπὸ τῶν. ἀλλ' ὡς ἄρ' ὁ ἡ-
 λιος ὡν αὐτῶν κρουφῆς γῆρας καὶ ἀκαχεύμενος τὸ φῶς ἢ
 πρὸ τῆς παπτιώσκαι ἀνείλεν, ἢ μικρὸν ἐποίησεν, οὕτω πο-
 λὺ τῶν δὴ τυχημάτων ἕως λαβομένων καὶ ἡρωομένων καὶ κε-
 φαλῆς τῶ φθόνου, συγγέλλεται καὶ ἀναχωρεῖ καὶ ἀλαμπόμε-
 νος. τὸ μὲν τοῖ μῖσος ὅσα αἰήσιν ἢ τῶν ἑσπερῶν ἕσπερος καὶ
 διώμας. ὁ γὰρ Ἀλέξανδρος φθονοῦσα μὲν ὁδὸν εἶχε,
 μισοῦντας δὲ πολλοὺς, ὕψ' ὡν τέλος ἐπιβλασφῆς ἀπέτασεν.
 ὁμοίως τοῖν καὶ τὰ δεστυχῆματα τοῖς μὲν φθονοῦσας παύει,
 τὰ δὲ αὐτῶν ὅσα αἰήσιν μισοῦσι γὰρ καὶ ἀπὸ τῶν, τοῖς ἑ-
 σπερῶν ἡρωομένοις. φθονεῖ γὰρ ὁδὸν τὰ δεστυχῆματα. ἀλλὰ καὶ
 ὁρῆσιν ἕσπερος τῶν καὶ ἡμᾶς σοφιστῶν, ἀπὸ τῶν οἱ φθονο-
 ῦντες ἐλεοῦσιν, ἀληθῆς ἔστιν. ὡς τε καὶ τῶν τῶν μεγάλῳ εἶ
 τῶν παθῶν διαφορά, ὡς τὸ μὲν μῖσος, οὐτε δὴ τυχημάτων,
 οὐτε δεστυχῶν ἀφίσταται πέφυκεν. ὁ δὲ φθόνος, πρὸς
 τῶν ἀμφοῖν ἕσπερος ἀπαγορεύει. ἐπὶ τοῖν καὶ μᾶλλον
 ἕσπερος τῶν ἐναντίων τὸ αὐτὸ σκεπτόμενον. λυοῖσι γὰρ ἑσπερος
 καὶ μῖσος, ἢ πεισθέντες μηδὲν ἀδικεῖσθαι. ἢ δόξαν ὡς χρεῖσθαι,
 οὐκ ἐμίσησαν ὡς ποιητοῖς, λαβοῦντες ἢ τρίτον, δὴ παθόντες. ἢ
 γὰρ τὸ πᾶσι χάρις (ὡς Θουκυδίδης φησὶ) καὶ ἐλάττωσιν,
 καὶ ἐξουσίᾳ, διώματα μὲν ἐγκλημα λῶσαι. τοῦτων γὰρ τὸ
 μὲν πρῶτον οὐ λυεῖ τὸν φθόνον. (πεπεσμένοι γὰρ ἔξ ἄρχῆς
 μηδὲν ἀδικεῖσθαι, φθονοῦσι) τὰ γὰρ λοιπὰ καὶ παρεξωφί. τοῖς τε γὰρ
 δοκῶσι χρεῖσθαι βασιλῆγοισι μᾶλλον, ὡς δὴ τὸ μέγιστον ἀγαθόν
 τῶν δεστυχῶν ἔχουσι. καὶ δὴ πάχουσιν ἕσπερος τῶν δὴ τυχημά-
 των, ἀπὸ τῶν, φθονοῦντες αὐτοῖς καὶ τῆς πρῶτης ἀρετῆς καὶ τῆς
 διώμας. τὸ μὲν γὰρ, δεστυχῆς ἔστι, τὸ δὲ, δὴ τυχῆας. ἀγαθὰ
 γὰρ ἀμφοτέρω. διὸ πρὸ τῶν ἕσπερος ἔστι τῶν μῖσος πάθος ὁ φθόνος,
 εἰ δὲ ὡν ἐκείνο πρῶτον ἔσται, τὸ πρὸ λυπεῖται καὶ παρεξωφέ-
 ται. ἢ δὴ τοῖν καὶ τῶν πρῶτης ἀρετῆς αὐτῶν ἕσπερος πάθος σκε-
 πτόμενον. ἔστι γὰρ μισοῦντες μὲν πρῶτης ἀρετῆς, κακῶς ποιῶσιν. καὶ
 τῶν διώματι ἕσπερος ὀρίζονται, ἀφίστασιν ἕσπερος καὶ πρῶτης ἀρετῆς
 ἐπιτηρητικῶν τῶ κακῶς ποιῶσιν. τὰ φθόνος γὰρ τὸ πρῶτον ἀπ-
 ἔστι. πολλοὺς οἱ φθονοῦντες τῶν σκεπτόμενων καὶ οἰκείων, ἀπολέσθαι
 μὲν ὅσα αὐτῶν ἔσται, ὁ δὲ δεστυχῆσθαι, βαρύνονται γὰρ δὴ τυ-
 χῶν καὶ καλύουσι μὲν, εἰ διώματα, τῶν δόξαν αὐτῶν καὶ
 λαμπαρότητα, συμφορῆς δὲ ἀντιθέσης ὅσα αὐτῶν πρῶτης ἀρε-
 τῆς. ἀλλ' ὡς ἄρ' οἰκίας ἕσπερος ἕσπερος, ὁ δὲ πρῶτον αὐτῆς κατελόντες, ἀρχοῦνται.

A vt extremè malos, ita oderunt, itaq; auerfati sunt
 ciues, vt neq; ignem eis accenderēt, neq; interro-
 gantibus responderent, neq; in balneo aqua vte-
 rentur eadem, sed qua illi lauissent, eam tanquam
 pollutam iuberent à ministris effundi : donec illi
 impatientia odii sese suspenderunt. At rerum se-
 cundarum excellentia atq; splendore sæpenuerò
 extinguitur inuidia. Non enim verisimilee st
 Alexandro quenquam aut Cyro inuidisse, postquã
 summa rerum sunt potiti. Sed quemadmodũ Sol
 quorum per verticem transit, in eos diffuso lumi-
 ne aut nullam aut exiguam vmbra facit : sic qui
 prosperitate elati supra caput æmulorum eminet,
 splendore suo eorum inuidiam coercent atq;
 abolent. Odium verò potentia & excellentia ini-
 micorum non minuit. nam Alexander neminem
 quidem habuit qui inuideret ipsi : qui odissent,
 multos : quorum tandem interfectus est etiam in-
 fidiis. Similiter etiam aduersæ res inuidiam tollit,
 odia non perimunt. nam etiam deictos inimicos
 oderunt : cùm nemo inuideat misero. Sed & hoc
 verum est, quod nostra ætate quidam sophista di-
 xit, Inuidos ad miserandum esse facilimos. vt in
 hoc etiam magnũ inuidiæ & odii discrimen appa-
 reat : cùm hoc neutram fortunam relinquat, illa v-
 triusq; abundantia elanguescat. A contrario deni-
 que idem hoc intelligemus. Inimicitia & odium
 tolluntur, vel vbi fides fit nos nõ esse affectos iniu-
 ria, vel vbi quos vt malos oderamus, bonos eos ef-
 se persuadetur, vel beneficio accepto. vltima enim
 gratia, vt Thucydides inquit, etsi minor sit, tamen
 tempestiuè inita, potest maius diluere crimen.
 Horum primum inuidiam non perimit. oderunt
 enim, quantumuis cõstet nulla se affectos iniuria.
 Reliqua duo etiam augent eam. nam & magis in-
 uident iis quos bonos putant, vtpote virtute rerũ
 bonarum optima præditis : & si beneficium à for-
 tunatis accipiant, ægrè ipsis est, inuidenq; iis &
 voluntatē & facultatem : quorum illa virtuti, hæc
 fortunæ debetur, vtraq; bonum est. Ergo planè
 diuersæ sunt affectiones odium & inuidia : quan-
 do quibus illud lenitur rebus, iis hæc exasperatur.
 lam nunc porrò vtriusq; affectionis propositum
 consideremus. Institutum est eius qui odit, malè,
 si possit, facere. atque ita odium definiūt, affectio-
 nem quandam & propositũ malè faciendi, eiusq;
 occasionem captandi. Verũ hoc quidem ab in-
 uidia abest. Multi familiaribus ac domesticis suis
 inuident, quos perire aut in calamitatem incidere
 nollent : tantũ molesta ipsis eorum est prosperi-
 tas, & gloriam splendoremq; eorum pro viribus
 E minuunt : graue autem incommodum & perni-
 ciam inferre nollent, contenti veluti excelsæ do-
 mus eam partem quæ lumini officit, deiecisse.

